

**การปฏิบัติงานตัดต้นไม้สูงและ
การใช้งานรถกระเช้า
(Manlift Vehicle)**

**ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ
สำนักงานเขตวังทองหลาง**

การปฏิบัติงานตัดต้นไม้สูง และการใช้งานรถกระเช้า (Manlift Vehicle)

ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ สำนักงานเขตวังทองหลาง

รถกระเช้าก็เป็นรถประเภทหนึ่งที่ถูกคิดค้นขึ้นมาเพื่อการใช้งานเฉพาะด้าน เช่นเดียวกับรถโฟล์คลิฟท์ที่ใช้งานเพื่อการเคลื่อนย้ายสินค้า แต่รถกระเช้านั้นถูกสร้างมาเพื่อการทำงานในที่สูง

รถกระเช้า (Manlift Vehicle) เป็นรถสำหรับการปฏิบัติงานในที่สูง ส่วนใหญ่จะใช้งานในหลายลักษณะ ดังนี้ ๑. งานก่อสร้าง ๒. งานซ่อมบำรุง เช่น ซ่อมสายไฟ สายโทรศัพท์ ๓. งานภายนอกอาคาร และ ๔. งานสาธารณะ เช่น ซ่อมสัญญาณไฟจราจรติดตั้งเครื่องหมายจราจร ตัดต้นไม้ที่ขวางทาง เป็นต้น

รถกระเช้า มีอยู่ด้วยกันหลายประเภท แล้วแต่จะแบ่งประเภทด้วยอะไร เช่น แบ่งตามประเภทโครงสร้างการใช้งาน ก็จะแบ่งได้ ๒ แบบ คือ แบบบูม ซึ่งเป็นแบบที่มีการติดตั้งตะกร้าสำหรับวางรถกระเช้าบนปลายบูม และแบบเลื่อนขึ้นแนวตั้ง ลักษณะเป็นโครงสร้างเลื่อนขึ้นในแนวตั้ง นอกจากนี้ยังสามารถแบ่งได้ตามลักษณะประเภทของรถที่นำกระเช้ามาติดตั้งเพื่อใช้งาน เช่น รถเครนติดกระเช้า รถดั้มพัตติคกระเช้า เป็นต้น

รถกระเช้ามีทั้งแบบที่เคลื่อนที่ได้เองและเคลื่อนที่เองไม่ได้ แบบที่เคลื่อนที่ได้เองก็คือรถกระเช้าทั่วไปที่มีเครื่องยนต์สามารถขับเคลื่อนได้ หรือมีระบบไฟฟ้าที่สามารถบังคับเคลื่อนย้ายได้ ส่วนแบบที่เคลื่อนที่เองไม่ได้ ก็ต้องอาศัยคนเลื่อน ซึ่งมักจะเป็นรถกระเช้าที่มีขนาดเล็ก สามารถเคลื่อนย้ายได้สะดวก และนำไปในจุดต่างๆ ภายในอาคารได้ด้วย เป็นต้น

การใช้งานของรถกระเช้านั้น หลักๆ ก็คือเพื่อให้การทำงานในที่สูงเป็นไปได้อย่างสะดวก ราบรื่น และปลอดภัย นอกจากรถกระเช้าจะถูกออกแบบมาเพื่อการใช้งานในที่สูงแล้ว จึงมีความคำนึงถึงเรื่องความปลอดภัยอย่างมากอีกด้วย และในอนาคตเราอาจได้เห็นรถกระเช้าแบบใหม่ๆ ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างดีที่สุดในที่สุดออกมาก็เป็นได้ แม้ว่ารถกระเช้าจะถูกคิดค้นมาเพื่อการใช้งานที่ดีและมีความปลอดภัย แต่ผู้ทำงานร่วมกับรถกระเช้าก็ต้องปฏิบัติตามกฎในการทำงานร่วมกับรถกระเช้าอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุด

๑. การใช้อุปกรณ์ลดความรุนแรงเนื่องจากการตก

รถกระเช้า เป็นรถที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อรองรับการปฏิบัติงานบนที่สูง ให้เป็นไปโดยสะดวก และปลอดภัย ซึ่งการทำงานบน รถกระเช้านอกจากการปฏิบัติตามกฎต่างๆ อย่างเคร่งครัด และการผ่านการอบรมมาอย่างดีแล้ว หากต้องทำงานในที่สูงตั้งแต่ระยะ ๖.๕ เมตรขึ้นไป หรือระยะที่เสี่ยงต่อการเกิดอันตรายหากผิดพลาด หรือตกลงมาได้ ก็ต้องสวมชุดอุปกรณ์ลดความรุนแรงเนื่องจากการตกด้วย เพื่อให้ในกรณีที่หากเกิดเหตุตกจากที่สูง ผู้ปฏิบัติงานจะไม่กระทบกับโครงสร้าง ไม่กระทบพื้น และไม่กระทบหยุดทันที ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้พิการ หรือเสียชีวิตได้ โดยชุดอุปกรณ์ลดความรุนแรงเนื่องจากการตกประกอบด้วยอุปกรณ์ ๓ ส่วน คือ

๑.๑ สายรัดแบบเต็มตัว

สายรัดแบบเต็มตัว จะใช้ร่วมกับอุปกรณ์คล้องเกี่ยวระหว่างสายรัดแบบเต็มตัวกับจุดคล้องเกี่ยว ซึ่งใช้โยงยึดระหว่างสายรัดลำตัวกับโครงสร้างจุดใดจุดหนึ่ง

๑.๒ ซ็อกอัพชอปเบอร์

คืออุปกรณ์ดูดซับแรงกระแทก เมื่อเกิดอุบัติเหตุและเกิดแรงกระตุกจากการตกก็จะคลี่ขาดคราวละหนึ่งพับ ผ่อนรั้งเป็นลำดับขั้นไม่กระทบหยุดทันที การทำงานลักษณะดังนี้จะดูดซับไม่ให้แรงกระทำกับตัวผู้ปฏิบัติงานจึงไม่ได้รับบาดเจ็บหรือบาดเจ็บเล็กน้อยอยู่ในระดับยอมรับได้

๑.๓ สายคล้องเกี่ยวแบบสายแฝด

การใช้สายแลนยาร์ด จะอนุญาตให้ใช้สายแลนยาร์ด แบบสายคู่หรือสายแลนยาร์ด แบบสายแฝด ร่วมกับอุปกรณ์ดูดซับแรงกระแทกหนึ่งชิ้นเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ใช้แบบอื่น โดยขณะใช้อุปกรณ์ลดความรุนแรงเนื่องจากการตก ต้องเกี่ยวสายแลนยาร์ดทั้งสองเส้นไว้ที่จุดยึดเกี่ยว ห้ามคล้องพันไว้กับตัวผู้ปฏิบัติงาน และขณะเคลื่อนย้ายตัวบนพื้นที่ปฏิบัติงานต้องมีสายแลนยาร์ดอย่างน้อยหนึ่งเส้นคล้องเกี่ยวอยู่ที่จุดคล้องเกี่ยวตลอดเวลา จุดคล้องเกี่ยวแลนยาร์ด ต้องมีคุณสมบัติ ๓ ประการ คือ แข็งแรง ขอบไม่คม หรือไม่ใช่ขอบเหลี่ยม สูงได้ระดับ และต้องอยู่ตึงเหนือตัวผู้ปฏิบัติงาน หากมีความจำเป็นให้เอียงได้ไม่เกิน ๓๐ องศา

นอกจากนี้ เพื่อความปลอดภัย ยังมีการใช้อุปกรณ์ต่างๆ ร่วมด้วย ซึ่งนอกจากการใช้อุปกรณ์แล้ว ชุดอุปกรณ์เองก็ต้องได้มาตรฐาน และมีการจัดเก็บรวมไปถึงดูแลรักษา และตรวจสอบสภาพอย่างถูกต้องสม่ำเสมอตลอดอายุการใช้งาน

๒. ข้อปฏิบัติในการปฏิบัติงานโดยใช้รถกระเช้า

ในการทำงานกับรถกระเช้านั้น จะต้องมีความ ชัดเจน หรือข้อปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยอย่างมากมาย รวมไปถึงต้องทำงานอย่างเป็นขั้นตอนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยเป็นหลักสำคัญ โดยหนึ่งในข้อปฏิบัติที่มีความสำคัญต่อการทำงานของรถกระเช้า ก็คือ การควบคุมพื้นที่ในการทำงาน ซึ่งก็มีการห้ามมิให้นำรถกระเช้าเข้าพื้นที่อาคารโรงงาน หรือเข้าไปในพื้นที่ซึ่งมีรถคันอื่นปฏิบัติงานอยู่ ยกเว้นผ่านการควบคุมการทำงานร่วมในพื้นที่เดียวกัน และขออนุญาตเข้าทำงาน อีกทั้งยังต้องวิเคราะห์ความปลอดภัยหรือทำประเมินความเสี่ยง รวมไปถึงพิจารณาใช้อุปกรณ์ปิดกั้นหรืออุปกรณ์ควบคุมพื้นที่ตามความจำเป็น

ลำดับการเลือกปฏิบัติการทำงานที่สูง ให้เลือกลำดับที่ปลอดภัยมากที่สุดก่อน หากเป็นไปได้ที่จะเลือกวิธีดังกล่าว จึงพิจารณาและเลือกลำดับปฏิบัติการทำงานที่ยุงยากกว่า และมีภาวะเสี่ยงต่ออันตรายมากกว่า

สำหรับพื้นยกระดับถาวร คือพื้นที่ซึ่งสร้างไว้เป็นส่วนหนึ่งของงานโครงสร้างเป็นการถาวร ชั้นพื้นฐานของพื้นยกระดับถาวรต้องเป็น ดังนี้

๑. ได้รับการรับรองแบบโดยสามัญวิศวกร

๒. ต้องประกอบด้วยรั้วบน รั้วกลาง และแผ่นกันของตก

๓. มีความสูงตามมาตรฐาน

๔. ต้องสามารถรับแรงที่เกิดจากโหลดได้ โหลดในที่นี้หมายถึงรวมถึงโหลดที่เกิดจากน้ำหนักของพื้นยกระดับถาวรเอง จากน้ำหนักบรรทุกและโหลดที่เกิดจากสภาพแวดล้อมด้วย

การทำงานบนที่สูง หรือการปฏิบัติงานกับรถกระเช้า ในบางครั้งก็มียุทธวิธีอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย สำหรับการใช้นั่งร้าน นั่งร้านที่ใช้จะต้องผ่านการตรวจสอบ ตรวจสอบสภาพว่าพร้อมใช้งาน และมีความปลอดภัย แต่จะไม่มีการใช้ยุทธวิธีชุดลดความรุนแรง เนื่องจากการตกเหมือนการทำงานบนกระเช้า

กระเช้ายกคน มักใช้ร่วมกับรถกระเช้า เพื่อยกขึ้นไปปฏิบัติงานบนที่สูง กระเช้ายกคนต้องถูกออกแบบ ลงนามรับรองแบบ และกำกับดูแลการสร้างกระเช้าโดยวิศวกรผู้มีใบอนุญาต กว.สามัญ สาขาเครื่องกลหรือวิศวกรโครงสร้าง ทั้งนี้ต้องมีการตรวจสอบตรวจสอบสภาพก่อนใช้งานโดยหัวหน้างานและตรวจสอบตรวจสอบสภาพรอบ ๑๒ เดือนโดยวิศวกร ขณะอยู่ในกระเช้าต้องใช้ชุดลดความรุนแรงเนื่องจากการตกพร้อมด้วยเสมอ จะเห็นได้ว่า ข้อปฏิบัติในการทำงานเกี่ยวกับรถกระเช้านั้นมีมากมาย และที่ยกมานี้ ก็เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ทั้งหมดนี้ ก็เพื่อให้เกิดความปลอดภัยมากที่สุดในการทำงานบนที่สูง และกับผู้ร่วมงานทุกคนนั่นเอง

๓. คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน

รถกระเช้า เป็นรถสำหรับปฏิบัติงานบนที่สูง ซึ่งก็ต้องยอมรับว่า แม้จะมีข้อปฏิบัติ และการทำงานอย่างเป็นขั้นตอนโดยคำนึงถึงความปลอดภัยมากเพียงใด ก็ยังคงเสี่ยงกับอันตรายอยู่ดี ดังนั้น ผู้ที่จะมาปฏิบัติงานบนรถกระเช้าเอง ก็ต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐาน ต่างๆ มาอย่างเข้มงวด

คุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน และข้อกำหนดเฉพาะเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ปฏิบัติงาน เป็นหลักเกณฑ์และข้อปฏิบัติที่มีความสำคัญ และไม่สามารถละเลยได้อย่างเด็ดขาด เพราะมีผลโดยตรงต่อความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงานอย่างมาก ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

๑. ผ่านการตรวจสุขภาพ ผู้ที่ปฏิบัติงานบน รถกระเช้า นั้น จะต้องผ่านการตรวจสุขภาพทางกายและความดันเลือดโดยแพทย์แผนปัจจุบัน ว่ามีความพร้อมในการปฏิบัติงาน หรือไม่มีโรคประจำตัวที่มีความเสี่ยงต่อการปฏิบัติงานบนที่สูง และ การปฏิบัติงานในรูปแบบต่างๆ

๒. ผ่านการอบรมหลักสูตรงานปฏิบัติการบนที่สูง การปฏิบัติงานบนที่สูง มีความเสี่ยง และอันตราย ดังนั้น ผู้ที่ปฏิบัติงานบนที่สูง จึงต้องผ่านการอบรมหลักสูตรงานปฏิบัติการบนที่สูงมาทุกคน

๓. ผ่านการอบรมทบทวนนอกจากการอบรมหลักสูตรงานปฏิบัติการบนที่สูงแล้ว ผู้ปฏิบัติงานกับรถกระเช้า ยังต้องผ่านการอบรมทบทวนเพื่อรักษาระดับความสามารถทุก รอบ ๒ ปีปฏิทิน

๔. อยู่ในสภาพพร้อมปฏิบัติงานผู้ที่ต้องปฏิบัติงานบนที่สูง จะต้องไม่มีอาการมีน เมาจากเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ อาการป่วยไข้ พักผ่อนน้อยกว่า ๖ ชั่วโมงต่อวัน ใช้สารเสพติดหรือยาประเภทกระตุ้นหรือกดทับประสาท หรือสาเหตุอื่นใดที่มีผลกับการทำงาน อย่างเด็ดขาดผู้ที่ทำงานกับรถกระเช้า หรือปฏิบัติงานบนที่สูง จะต้องผ่านหลักเกณฑ์ ทั้ง ๔ ประการนี้อย่างครบถ้วน และเคร่งครัด เพื่อให้เกิดความปลอดภัยระหว่างทำงาน นอกจากนี้ ยังต้องปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัยต่างๆ อีกด้วย

๔. ข้อกำหนดเกี่ยวกับรถกระเช้า

แม้ว่ารถกระเช้าจะเป็นรถที่ถูกคิดค้นมาเพื่อการปฏิบัติงานในที่สูง และเพิ่มความปลอดภัยในการทำงาน แต่ก็ถูกนำไปใช้งานในหลายลักษณะ ตั้งแต่งานที่ดูเป็นทางการไปจนถึงการใช้งานในไร่ในสวน แต่อย่างไรก็ตาม ก็ต้องคำนึงถึงเรื่องของความปลอดภัยอย่างมากเหมือนกัน เพราะก็คือการใช้งานในที่สูง

ข้อกำหนดเกี่ยวกับ รถกระเช้า ที่สามารถนำมาใช้งานได้ และถูกต้องตามกฎหมาย แม้จะมีอยู่เพียงไม่กี่ข้อในเบื้องต้น แต่ก็ล้วนเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ใช้รถควรให้ความใส่ใจ ดังนี้

๔.๑ ต้องมีเอกสารประจำรถครบถ้วน

รถกระเช้านั้นๆ ต้องมีเอกสารประจำรถอย่างครบถ้วน ได้แก่ โหลดชาร์จ คู่มือแนะนำ และแบบฟอร์มการตรวจสอบสภาพรถครนก่อนใช้งานประจำวัน

๔.๒ มีการตรวจสอบสภาพรถทุกวันก่อนใช้งาน

การตรวจสอบสภาพรถต้องไม่มีปัญหาต่างๆ คือ

- ต้องไม่มีน้ำมันรั่วไหลออกจากระบบไฮดรอลิก และระบบส่งกำลังหรือเครื่องยนต์ กระเช้ายกคนถูกรักษาให้อยู่ในสภาพเดิมพร้อมใช้งาน ในลำดับต้นให้ยืนยันสภาพเพลาฟอร์ม ประตูปิดเปิดรื้อบน รื้อกลางและแผ่นกันของตก

- การตรวจสอบนี้ ต้องถูกตรวจสอบตรวจสอบสภาพโดยผู้บังคับ และเก็บหลักฐานไว้ประจำรถ เพื่อให้พร้อมตรวจสอบได้ นอกจากนี้แล้ว ก่อนทำงาน ต้องมีการขออนุญาตเข้าทำงานด้วยทุกครั้ง

๔.๓ สภาพของรถ

ตัวรถต้องมีสภาพเดิมพร้อมใช้งาน ไม่ตัดแปลงไปจากสภาพเดิม เว้นแต่จะทำภายใต้เอกสารซึ่งออกโดยวิศวกร ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยวิศวกร สาขาเครื่องกล และมีสัญญาณไฟว์บวบหรือไฟสัญญาณเดือนทำงานบนตัวรถ การทำงานในที่สูง เป็นความเสี่ยงที่ผู้ปฏิบัติงานอาจเกิดอันตรายหรือเหตุไม่คาดคิดขึ้นได้เสมอ ดังนั้น แม้จะมีความชำนาญในการปฏิบัติงานมากเพียงใดก็ตาม ก็ยังต้องปฏิบัติตามกฎของความปลอดภัย และใช้รถกระเช้าที่ได้มาตรฐาน ผ่านการตรวจสอบถึงประสิทธิภาพที่พร้อมใช้งาน เพราะสิ่งเหล่านี้ช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างราบรื่น และเกิดความปลอดภัยมากที่สุด

๕. ขั้นตอนการดำเนินการตัดต้นไม้ใหญ่อย่างปลอดภัย

การตัดต้นไม้ใหญ่ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยบุคลากรเพียงคนเดียว ดังนั้น การดำเนินการต้องมีการวางแผนและแบ่งงานกันอย่างชัดเจน โดยมีผู้ควบคุมการดำเนินงานอย่างใกล้ชิด และเพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานตัดต้นไม้ใหญ่ได้อย่างปลอดภัย จึงได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติอย่างปลอดภัย ดังนี้

๑. จัดทำแผนสำรวจต้นไม้ใหญ่ ที่อาจมีแนวโน้มการก่อให้เกิดอุบัติเหตุ หรือมีความเสี่ยงต่อการโค่นล้ม หรือเป็นโพรงขนาดใหญ่ จนอาจทำให้รากฐานไม่มั่นคง
๒. จัดทำแผนการตัดต้นไม้ โดยกำหนดเป็นแนวพื้นที่ที่ต้องดำเนินการ
๓. ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. เตรียมความพร้อมโดยการตรวจสอบสภาพวัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ให้มีประสิทธิภาพพร้อมใช้งาน
๕. จัดเตรียมอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล
๖. ดำเนินการกั้นพื้นที่แสดงแนวเขตในการปฏิบัติงาน เพื่อป้องกันผู้ไม่เกี่ยวข้องเข้ามาในบริเวณพื้นที่ปฏิบัติงาน
๗. ดำเนินการปฏิบัติงานโดยการสวมอุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคล และคำนึงถึงความปลอดภัยอยู่เสมอ
๘. จัดเก็บเศษวัสดุ ออกจากพื้นที่ปฏิบัติงาน และทำความสะอาดพื้นที่
๙. นำวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือเครื่องจักร ไปเก็บในสถานที่ที่กำหนด

๖. อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล (Personal Protective Equipment,PPE)

อุปกรณ์ป้องกันส่วนบุคคล หรือเรียกสั้นๆว่า PPE เป็นอุปกรณ์ที่มีไว้ให้ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่เป็นปราการด่านสุดท้าย เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในพื้นที่ที่มีความเสี่ยง เพื่อลดความสูญเสียหรือลดความรุนแรงอุบัติเหตุ อุปกรณ์ป้องกันภัยส่วนบุคคลมีหลายชนิด ซึ่งจะขึ้นอยู่กับประเภทของงานและความเสี่ยงที่คาดว่าจะเกิดกับผู้ปฏิบัติงาน

๖.๑ การเลือกและใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

การเลือกและใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลให้เกิดประสิทธิภาพนั้น ผู้รับผิดชอบควรยึดหลัก ดังนี้

- เหมาะสมกับลักษณะอันตราย ที่พบจากการทำงาน
- อุปกรณ์ที่เลือก ควรได้รับการตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน
- มีประสิทธิภาพสูง ในการป้องกันอันตราย และทนทาน
- มีน้ำหนักเบา สวมใส่สบาย ขนาดเหมาะสมกับผู้ใช้ และง่ายต่อการใช้
- มีให้เลือกหลายแบบ และหลายขนาด
- การบำรุงรักษาง่าย อะไหล่หาซื้อง่าย และไม่แพงเกินไป
- ให้ความรู้กับผู้ใช้ในเรื่องประโยชน์ของอุปกรณ์ป้องกันอันตราย
วิธีการเลือกใช้ การสวมใส่ที่ถูกต้อง และการบำรุงรักษา
- มีแผนการชักจูงการใช้ การปรับตัวในการใช้ระยะแรก และส่งเสริมการใช้
- ให้อะไหล่สำหรับผู้ใช้ที่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ การใช้เครื่องป้องกัน
อันตรายส่วนบุคคล
- มีปริมาณพอเพียงกับจำนวนผู้ใช้
- กรณีที่อุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคลชำรุด ต้องเปลี่ยน หรือซ่อมแซมได้

๖.๒ ชนิดของอุปกรณ์ป้องกันอันตรายส่วนบุคคล

๖.๒.๑ อุปกรณ์ป้องกันศีรษะ (Head Protection Devices) สวมไว้เพื่อป้องกันศีรษะจากการถูกชน หรือกระแทก หรือวัตถุตกจากที่สูง กระทบต่อศีรษะ ได้แก่ หมวกนิรภัย มี ๒ ชนิด คือ ชนิดที่มีขอบหมวกโดยรอบ และชนิดที่มีเฉพาะกระบังด้านหน้า หมวกนิรภัย

๖.๒.๑.๑ ประเภทของหมวกนิรภัย แบ่งเป็น ๔ ประเภท ตามคุณสมบัติการใช้งาน คือ

ประเภท A เหมาะสำหรับการใช้งานทั่วไป เช่น งานก่อสร้าง งานอื่นเพื่อป้องกันวัตถุ หรือของแข็งหล่นกระแทกศีรษะ วัสดุที่ใช้ทำหมวกประเภทนี้เป็นพลาสติก หรือไฟเบอร์กลาส

ประเภท B เหมาะสำหรับการใช้งานที่เกี่ยวข้องกับสายไฟแรงสูง วัสดุที่ใช้ทำหมวกคือ วัสดุสังเคราะห์ประเภทพลาสติก และไฟเบอร์กลาส

ประเภท C เหมาะสำหรับงานที่ต้องทำในบริเวณที่มีอากาศร้อน วัสดุทำจากโลหะ ไม่เหมาะใช้กับงานเกี่ยวข้อง กับกระแสไฟฟ้า

ประเภท D เหมาะสำหรับงานดับเพลิง วัสดุที่ใช้ทำหมวกเป็นอุปกรณ์วัสดุสังเคราะห์ประเภทพลาสติก และไฟเบอร์กลาส

๖.๒.๑.๒ ข้อควรปฏิบัติในการใช้หมวกนิรภัย และการบำรุงรักษา

- ตรวจสอบสภาพความเรียบร้อยของหมวก ก่อนใช้งาน ถ้าชำรุดไม่ควรนำมาใช้
- เมื่อใช้งานแล้ว ควรมีการทำความสะอาดเป็นระยะ ด้วยน้ำอุ่นและสบู่ ขณะล้างควรถอดส่วนประกอบออกทำความสะอาด ผึ่งให้แห้ง แล้วจึงประกอบเข้าไปใหม่
- ห้ามทาสีหมวกใหม่ เพราะจะทำให้ประสิทธิภาพในการต้านแรงไฟฟ้า และแรงกระแทกลดต่ำลง
- ไม่วางหมวกนิรภัยไว้กลางแดด หรือในที่ที่มีอุณหภูมิสูง เพราะจะทำให้อายุการใช้งานสั้นลง

๖.๒.๒ อุปกรณ์ป้องกันใบหน้าและตา (Eye and face protection devices)
ช่วยป้องกันอันตรายที่อาจเกิดขึ้น จากวัตถุ สารเคมี กระเด็นเข้าตา ใบหน้า
หรือป้องกันรังสีที่จะทำให้ลายดวงตา แบ่งเป็น

๖.๒.๒.๑ แว่นตานิรภัย (Protective spectacles) มี ๒ แบบ คือ

- แบบไม่มีกระบังข้าง เหมาะสำหรับใช้งานที่มีเศษโลหะ หรือวัตถุ
กระเด็นมาเฉพาะทางด้านหน้า
- แบบมีกระบังข้าง เหมาะสำหรับการใช้งานที่มีเศษโลหะ หรือวัตถุ
กระเด็นข้าง เลนส์ที่ใช้ทำแว่นตานิรภัย ต้องได้มาตรฐาน การทดสอบ
ความต้านทาน แรงกระแทก

๖.๒.๒.๒ แว่นครอบตา (Goggles) เป็นอุปกรณ์ป้องกันตา ที่ปิดครอบตาไว้
มีหลายชนิด ได้แก่

- แว่นครอบตาป้องกันวัตถุกระแทก เหมาะสำหรับงานสะกัด
งานเจียรระไน
- แว่นครอบตาป้องกันสารเคมี เลนส์ของแว่นชนิดนี้ จะต้านทานต่อแรง
กระแทก และสารเคมี
- แว่นครอบตาสำหรับงานเชื่อมป้องกันแสงจ้า รังสี ความร้อน และ
สะเก็ดไฟจากงานเชื่อมโลหะ หรือตัดโลหะ

๖.๒.๓ อุปกรณ์ป้องกันหู (Ear protection devices) เป็นอุปกรณ์ที่สวมใส่ เพื่อกั้นความดังของเสียง ที่จะมากระทบต่อแก้วหู กระดุกหู เพื่อป้องกันอันตรายที่มีต่อระบบการได้ยิน แบ่งตามลักษณะการใช้งานได้ดังนี้

๖.๒.๓.๑ ชนิดสอดเข้าไปในรูหู (Ear plugs) มีหลายแบบ บางชนิดทำจากวัสดุที่สามารถเปลี่ยนแปลงรูปร่างต่างๆ ได้ เมื่อปล่อยไว้สักครู่ จะขยายตัวเท่ากับขนาดรูหูของผู้สวมใส่ วัสดุที่ใช้ทำแตกต่างกันไป เช่นพลาสติก โฟม เป็นต้น อุปกรณ์ป้องกันหูชนิดนี้ นิยมใช้กันมากเนื่องจาก ราคาไม่แพง สะดวกต่อการเก็บและทำความสะอาด สามารถลดเสียงลงได้ประมาณ ๑๕ - ๒๐ เดซิเบล

๖.๒.๓.๒ ชนิดครอบหู (Ear Muffs) เป็นอุปกรณ์ป้องกันหูที่ครอบปิดหูส่วนนอก ทำให้สามารถกั้นเสียงได้มากกว่าชนิดสอดเข้าไปในรูหู ประสิทธิภาพในการกั้นเสียงของอุปกรณ์ชนิดนี้ ขึ้นอยู่กับขนาด รูปร่าง วัสดุกั้นเสียงร่วรอบๆ ที่ครอบหู และวัสดุดูดซับเสียงในที่ครอบหู ปกติจะลดเสียงได้ประมาณ ๒๐ - ๓๐ เดซิเบล

๖.๒.๔ อุปกรณ์ป้องกันการหายใจ (Respiratory protection devices) เป็นอุปกรณ์ช่วยป้องกันอันตราย จากมลพิษเข้าสู่ร่างกาย โดยผ่านทางปอด ซึ่งเกิดจากการหายใจเอามลพิษ เช่น อนุภาคก๊าซ และไอระเหยที่ปนเปื้อนอยู่ในอากาศ หรือเกิดจากปริมาณออกซิเจนในอากาศไม่เพียงพอ เช่น หน้ากากกรองอนุภาค ทำหน้าที่กรองอนุภาคที่แขวนลอยในอากาศ ซึ่งได้แก่ ฝุ่น พุ่ม ควัน มีสท์ และหน้ากากกรองก๊าซ ไอระเหย ทำหน้าที่กรองก๊าซ และไอระเหย ที่แขวนลอยอยู่ในอากาศ

๖.๒.๔.๑ การทำความสะอาดหน้ากาก (Facepieces)

- ถอดส่วนกรองอากาศ เช่น ตลับ หรือกระป๋องบรรจุสารเคมีออกจากตัวหน้ากาก นำหน้ากากไปล้างด้วยน้ำอุ่น และสบู่ โดยใช้แปรงนุ่มๆ ขัดเบาๆ
- นำไปฆ่าเชื้อโรคโดยจุ่มลงในสารละลายไฮโปคลอไรท์ ๒ นาที แล้วตามด้วยน้ำสะอาด ปล่ยทิ้งไว้ให้แห้ง
- ประกอบชิ้นส่วนต่างๆ เข้าที่ และตรวจสอบให้เรียบร้อยก่อนเก็บ โดยเก็บในที่สะอาด ไม่ปนเปื้อนฝุ่นสารเคมี หรือถูกแสงแดด

๖.๒.๕ อุปกรณ์ป้องกันลำตัว (Body Protection Devices) เป็นอุปกรณ์ที่สวมใส่เพื่อป้องกันอันตราย จากการกระเด็นหกของสารเคมี การทำงานในที่ที่มีความร้อนสูง หรือมีสะเก็ดลูกไฟ เป็นต้น

๖.๒.๕.๑ ประเภทของอุปกรณ์ป้องกันตัว

- ชุดป้องกันสารเคมี ทำจากวัสดุที่ทนต่อสารเคมี เช่น โพลีเอสเตอร์ ไยสังเคราะห์ Polyester และเคลือบด้วย polymer ชุดป้องกันสารเคมีมีหลายแบบ เช่น ผ้ากันเปื้อน ป้องกันเฉพาะลำตัว และขา เสื้อคลุมป้องกันลำตัว แขน และขา เป็นต้น
- ชุดป้องกันความร้อน ทำจากวัสดุที่สามารถทนความร้อน โดยใช้งานที่มีอุณหภูมิสูง ถึง ๒๐๐๐°F เช่น ผ้าที่ทอจากเส้นใยแข็ง (glass fiber fabric) เคลือบผิวด้านนอกด้วยอลูมิเนียม เพื่อสะท้อนรังสีความร้อน หรือทำจากหนัง เพื่อใช้ป้องกันความร้อน และการกระเด็นของโลหะที่ร้อน
- ชุดป้องกันการติดไฟ จากประกายไฟ เปลวไฟ ลูกไฟ วัสดุจากฝ้าย ชุบด้วยสารป้องกันการติดไฟ
- เสื้อคลุมตะกั่ว เป็นเสื้อคลุมที่มีชั้นตะกั่วฉาบผิว วัสดุทำจากผ้าใยแก้ว ฉาบตะกั่ว หรือพลาสติกฉาบตะกั่ว ผู้ปฏิบัติงานสวมใส่ขณะทำงาน เพื่อป้องกัน การสัมผัสรังสี

๖.๒.๕.๒ ข้อควรปฏิบัติเกี่ยวกับใช้อุปกรณ์ป้องกันลำตัว

- ทำความสะอาดตามคำแนะนำของผู้ผลิต
- ขณะทำความสะอาด ควรตรวจรอยชำรุด เพื่อทำการซ่อมแซม
- เก็บไว้ในที่สะอาด และอุณหภูมิพอเหมาะ

๖.๒.๖ อุปกรณ์ป้องกันมือ (Hand Protection Devices) สวมใส่เพื่อลดการบาดเจ็บของอวัยวะส่วนนี้ว มือ และแขน อันเนื่องมาจากการทำงาน

๖.๒.๖.๑ ประเภทของอุปกรณ์ป้องกันมือ

- ถุงมือป้องกันความร้อน ใช้สำหรับงานที่ต้องจับต้องกับวัตถุที่ร้อน เช่น งานเป่าแก้ว ริดเหล็ก ถลุงโลหะ เป็นต้น วัสดุที่ใช้ทำถุงมือมีหลายชนิดขึ้นอยู่กับอุณหภูมิของวัตถุที่ต้องสัมผัส เช่น ถุงมือที่ทำจากวัสดุที่มีส่วนผสมของแร่ใยหิน อะลูมิเนียม หนัง เป็นต้น
- ถุงมือป้องกันสารเคมี ทำจากยาง นีโอพรีน ไวนิล และโพลีเอเธอร์
- ถุงมือป้องกันไฟฟ้า ทำจากยาง ต้องได้มาตรฐานรับรองคุณภาพ และทดสอบการรั่ว
- ถุงมือป้องกันการขีดข่วนของมีคม และรังสี เป็นถุงมือที่ทำจากผ้า หนัง ถุงมือตาข่ายลวดทำจากลวด ซึ่งถักเป็นถุงมือ

๖.๒.๖.๒ ข้อปฏิบัติในการใช้อุปกรณ์ป้องกันมือ

- ทำความสะอาดทุกครั้ง หลังการใช้งาน ด้วยน้ำสบู่ ตามด้วยน้ำสะอาด และตากให้แห้ง
- เก็บไว้ในที่สะอาด

๖.๒.๗ อุปกรณ์ป้องกันเท้า (Foot Protection Devices) สวมใส่เพื่อป้องกันส่วนของเท้า นิ้วเท้า หน้าแข้ง ไม่ให้สัมผัสกับอันตรายจากการปฏิบัติงาน มีหลายชนิด ได้แก่

- รองเท้านิรภัย ชนิดหัวรองเท้าเป็นโลหะ สามารถรับน้ำหนักได้ ๒,๕๐๐ ปอนด์ และทนแรงกระแทกของวัตถุหนัก ๕๐ ปอนด์ ที่ตกจากที่สูง ๑ ฟุตได้ เหมาะสำหรับใช้ในงานก่อสร้าง อุตสาหกรรมอื่นๆ
- รองเท้าป้องกันอันตรายจากไฟฟ้า วัสดุที่ใช้ทำจากยางธรรมชาติ หรือยางสังเคราะห์
- รองเท้าป้องกันสารเคมี ทำจากวัสดุที่ทนต่อการกัดกร่อนของสารเคมี เช่น ไวนิล นิโอพรีน ยางธรรมชาติ หรือยางสังเคราะห์ แบ่งเป็นชนิดที่มีหัวโลหะ และไม่มีหัวโลหะ

๖.๒.๘. อุปกรณ์ป้องกันการตกจากที่สูง การทำงานในที่สูง เช่น งานก่อสร้าง งานทำความสะอาด งานไฟฟ้า จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ป้องกันการตกจากที่สูงได้แก่

๖.๒.๘.๑ ประเภทของอุปกรณ์ป้องกันการตกจากที่สูง

- เข็มขัดนิรภัย ประกอบด้วยตัวเข็มขัด และเชือกนิรภัย ตัวเข็มขัด ทำด้วยหนังเส้นใยจากฝ้าย และใยสังเคราะห์ ได้แก่ ไนลอน
- สายรัดตัวนิรภัย หรือสายพยุงตัว เป็นอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับงานที่เสี่ยงภัย ทำงานในที่สูง ออกแบบมาเพื่อให้ผู้ใช้งานสามารถเคลื่อนตัวขณะทำงานได้ หรือช่วยพยุงตัวให้สามารถทำงานได้ในที่ไม่มีจุดยึดเกาะตัวในขณะที่ทำงาน ทำจากวัสดุประเภทเดียวกับเข็มขัดนิรภัย มี ๓ แบบ คือ ชนิดคาดหน้าอก เอว และขา และชนิดแขวนตัว
- สายช่วยชีวิต เป็นเชือกที่ผูกหรือยึดติดกับโครงสร้างของอาคาร หรือส่วนที่มั่นคง เชือกนี้จะถูกต่อเข้ากับเชือกนิรภัย และเข็มขัดนิรภัย หรือสายรัดตัวนิรภัย (สายพยุงตัว)

๖.๒.๘.๒ ข้อปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้อุปกรณ์ป้องกันการตกจากที่สูง

- ก่อนใช้เข็มขัดนิรภัย ผู้ใช้ควรตรวจสอบการฉีก ปริ ขาด หรือรอยตัด ถ้าพบไม่ควรนำมาใช้งาน เมื่อใช้ไป ๑-๓ เดือน ควรให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
- การล้างทำความสะอาด ควรทำเดือนละครั้ง เมื่อมีการใช้งานทุกวัน หรือเมื่อเกิดความสกปรกมาก โดยล้างน้ำอุ่น และสบู่กรด ตามด้วยน้ำสะอาด และปล่อยให้แห้งที่อุณหภูมิห้อง เข็มขัดนิรภัยหนัง ก่อนที่จะแห้งสนิท ควรขโลมหนังด้วยน้ำมันละหุ่ง หรือน้ำมันถั่วเหลือง เพื่อเป็นการรักษาผิวหนัง

ฝ่ายรักษาความสะอาดและสวนสาธารณะ

สำนักงานเขตวังทองหลาง